

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ υπ' αριθμ. 153/2016
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Ε' Τμήματος
Συνεδρίαση της 7^{ης} Ιουνίου 2016**

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Βασιλική Πανταζή, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αδαμαντία Καπετανάκη, Σταύρος Σπυρόπουλος και Βασίλειος Καραγεώργος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Βασίλειος Καραγεώργος, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμός Ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. πρωτ. ΔΙΔΑΔ/Φ.59/129/οικ.17433/25-7-2012 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Κατάστασης Προσωπικού - Διεύθυνση Διοίκησης Ανθρωπίνου Δυναμικού – Τμήμα Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων του τέως Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, νυν Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης.

Περίληψη Ερωτήματος:

1) Εάν σε υπάλληλο του οποίου λύθηκε η υπαλληλική σχέση με την υπηρεσία λόγω μετάταξης σε άλλο φορέα (νομικό πρόσωπο) υφίσταται περιορισμός στην άσκηση του συνδικαλιστικού δικαιώματος συμμετοχής σε συνδικαλιστική επαγγελματική οργάνωση του χώρου εργασίας του φορέα από τον οποίο μετατάχθηκε (εφόσον στο καταστατικό αυτής προβλέπεται η συμμετοχή των ως μελών και των πρώην υπαλλήλων της), προβλεπόμενος από τη διάταξη του εδαφίου α' της παρ. 4 του άρθρου 30 του ν. 1264/1982, ερμηνευομένη ως μη επιτρέπουσα τη συμμετοχή

δημοσίου υπαλλήλου σε επαγγελματική οργάνωση, της οποίας η συνδικαλιστική δράση δεν έχει ως σκοπό την προαγωγή των εργασιακών και οικονομικών συμφερόντων των υπαλλήλων του φορέα στον οποίο ανήκει οργανικά ή εάν η ως άνω ερμηνεία εισάγει ανεπίτρεπτο περιορισμό στην άσκηση του ατομικού δικαιώματος που προβλέπουν οι διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1, 12 παρ. 1 και 23 του Συντάγματος, περί της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι και της συνδικαλιστικής ελευθερίας.

2) Σε περίπτωση που δεν υφίσταται τέτοιος περιορισμός, εάν η υπηρεσία υποχρεούται ή όχι να χορηγεί την προβλεπόμενη άδεια της παρ. 2 του άρθρου 17 του ν. 1264/1982, δεδομένου ότι η χρήση της δεν συνδέεται με την προαγωγή των επαγγελματικών συμφερόντων των υπαλλήλων της ή εάν η μη χορήγηση αυτής αντιβαίνει στη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 23 του Συντάγματος και στη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 46 του Υ.Κ.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ε' Τμήμα) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Από το έγγραφο της ερωτώσας υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό.

1. Η Περιφέρεια Δυτικής Αττικής, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 118991/2478/29-5-2012 έγγραφό της, θέτει υπόψη του τέως Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης περίπτωση υπαλλήλου της που ζητά να του χορηγηθεί συνδικαλιστική άδεια, προκειμένου να λάβει μέρος στο Συνέδριο της Ομοσπονδίας Π.Ο.Σ.Ε. – ΥΠΕΧΩΔΕ, όπου έχει εκλεγεί αντιπρόσωπος, και ζητά να την ενημερώσει, εάν υπάλληλος της Περιφέρειας δύναται να λαμβάνει σωρευτικά από την Υπηρεσία του συνδικαλιστικές άδειες με αποδοχές για τη συμμετοχή του σε οργανώσεις που δεν ανήκουν στο χώρο εργασίας του και ειδικότερα, εάν υπάλληλοι της που υπήρξαν τέως υπάλληλοι Υπουργείων (Εσωτερικών, ΥΠΕΧΩΔΕ κ.α.) και μετατάχθηκαν αυτοδικαίως σε Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις με σχετικές διαπιστωτικές πράξεις Νομάρχη, εν συνεχεία δε, μετατάχθηκαν αυτοδικαίως με τις διατάξεις του ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) στις Περιφέρειες, δικαιούνται να λαμβάνουν συνδικαλιστικές άδειες για τη συμμετοχή τους στις συνδικαλιστικές

αυτές οργανώσεις και βάσει ποιας νομοθετικής διάταξης. Σε αρνητική απάντηση, αν η συμμετοχή τους επιτυγχάνεται με χρήση κανονικών αδειών. Κατόπιν του ανωτέρω εγγράφου, η ερωτώσα Υπηρεσία παραθέτει τις διατάξεις των άρθρων: 5 παρ. 1, 12 παρ. 1, 22 παρ. 1, 23 του Συντάγματος, 17 παρ. 2, 30 παρ. 4 του ν. 1264/1982, και 46 παρ. 1 του Υπαλληλικού Κώδικα και θέτει το ανωτέρω ερώτημα.

Νομοθετικό πλαίσιο

2. Στις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1, 12 παρ. 1 και 23 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 5

1. Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη.

Άρθρο 12

1. Οι Έλληνες έχουν το δικαίωμα να συνιστούν ενώσεις και μη κερδοσκοπικά σωματεία, τηρώντας τους νόμους, που ποτέ όμως δεν μπορούν να εξαρτήσουν την άσκηση του δικαιώματος αυτού από προηγούμενη άδεια.

Άρθρο 22

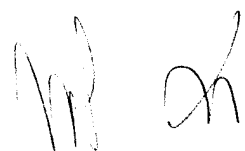
1. Η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το Κράτος, που μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών και για την ηθική και υλική εξύψωση του εργαζόμενου αγροτικού και αστικού πληθυσμού.

Όλοι οι εργαζόμενοι, ανεξάρτητα από φύλο ή άλλη διάκριση, έχουν δικαίωμα ίσης αμοιβής για παρεχόμενη εργασία ίσης αξίας.

Άρθρο 23

1. Το Κράτος λαμβάνει τα προσήκοντα μέτρα για τη διασφάλιση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και την ανεμπόδιστη άσκηση των συναφών μ' αυτή δικαιωμάτων εναντίον κάθε προσβολής τους, μέσα στα όρια του νόμου.

3. Στις διατάξεις του άρθρου 46 παρ. 1 και 2 του Κώδικα Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ., που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3528/2007, ορίζονται τα εξής:

1. Η συνδικαλιστική ελευθερία και η ανεμπόδιστη άσκηση των συναφών με αυτήν δικαιωμάτων διασφαλίζονται στους υπαλλήλους.

2. Οι υπάλληλοι μπορούν ελεύθερα να ιδρύουν συνδικαλιστικές οργανώσεις, να γίνονται μέλη τους και να ασκούν τα συνδικαλιστικά τους δικαιώματα.

4. Στις διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 1, 2 παρ. 1, 3 παρ. 1 περ. α), 4 παρ. 1, 7 παρ. 1, 17 και 30 παρ. 1, 2 και 4 του ν. 1264/1982 ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1

1. Με την επιφύλαξη της ισχύος των Διεθνών Συμβάσεων Εργασίας που έχουν κυρωθεί, ο νόμος αυτός κατοχυρώνει τα συνδικαλιστικά δικαιώματα των εργαζομένων και ρυθμίζει την ίδρυση, οργάνωση, λειτουργία και δράση των συνδικαλιστικών οργανώσεών τους. Για την εφαρμογή αυτού του νόμου εργαζόμενοι είναι όσοι απασχολούνται με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου (μισθωτοί), στους οποίους περιλαμβάνονται και οι εργαζόμενοι στο δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α.

Ειδικά για τις οργανώσεις του νόμου αυτού οι διατάξεις του Α.Κ. και του Εισ. Ν.Α.Κ. ισχύουν όπως τροποποιούνται ή συμπληρώνονται με αυτόν.

Άρθρο 2.

1. Σε κάθε Πρωτοδικείο τηρείται ειδικό βιβλίο συνδικαλιστικών οργανώσεων στο οποίο καταχωρίζονται τα στοιχεία του άρθρου 81 Α.Κ., ο αριθμός της δικαστικής απόφασης που εγκρίνει ή τροποποιεί το καταστατικό της οργάνωσης και σημειώνεται η ενδεχόμενη διάλυσή της. Μετά την εγγραφή στο παραπάνω βιβλίο επέρχονται τα αποτελέσματα του άρθρου 83Α.Κ.

Άρθρο 3

1. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις τηρούν τα ακόλουθα βιβλία, που αριθμούνται και θεωρούνται από το Γραμματέα του Πρωτοδικείου της έδρας τους πριν αρχίσουν να χρησιμοποιούνται.

α) Μητρώο μελών, όπου αναγράφονται αριθμημένα το ονοματεπώνυμο, το επάγγελμα, η διεύθυνση κατοικίας, ο αριθμός του δελτίου ταυτότητας, ο αριθμός του εκλογικού συνδικαλιστικού βιβλιαρίου και μέχρι την έκδοσή του ο αριθμός του ασφαλιστικού βιβλιαρίου υγείας, το Ταμείο ασφάλισης και οι χρονολογίες εγγραφής και διαγραφής κάθε μέλους. Προκειμένου για νομικά πρόσωπα αναγράφονται η επωνυμία, η έδρα, οι αριθμοί και οι χρονολογίες των δικαστικών αποφάσεων

έγκρισης ή τροποποίησης των καταστατικών τους, οι χρονολογίες εγγραφής και διαγραφής τους, ο αριθμός των γραμμένων μελών τους και αυτών που πήραν μέρος στις τελευταίες εκλογές.

Άρθρο 4.

1. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν σκοπό τη διαφύλαξη και προαγωγή των εργασιακών, οικονομικών, ασφαλιστικών, κοινωνικών και συνδικαλιστικών συμφερόντων των εργαζομένων.

Άρθρο 7

1. Κάθε εργαζόμενος, που έχει συμπληρώσει ένα δίμηνο μέσα στον τελευταίο χρόνο στην επιχείρηση ή εκμετάλλευση ή τον κλάδο απασχόλησής του, έχει δικαίωμα να γίνει μέλος μιας οργάνωσης της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης και μιας του επαγγελματικού κλάδου απασχόλησής του, εφόσον έχει τις νόμιμες προϋποθέσεις των καταστατικών τους.

Ανήλικοι και αλλοδαποί εργαζόμενοι νόμιμα μπορούν να είναι μέλη συνδικαλιστικών οργανώσεων.

Αν δεν ορίζει διαφορετικά το καταστατικό διαγράφεται το μέλος της συνδικαλιστικής οργάνωσης: 1) που χωρίς να συντρέχει ανώτερη βία, δεν πήρε μέρος στις δύο τελευταίες Εκλογές για τη διοίκηση, 2) που πριν έξι (6) μήνες έχει πάψει με τη θέλησή του να απασχολείται στην επιχείρηση ή στον επαγγελματικό κλάδο απασχόλησής του, εκτός εάν τούτο οφείλεται στην εκλογή του στο Κοινοβούλιο ή την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Άρθρο 17.

1. Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να διευκολύνει τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων, των ελεγκτικών επιτροπών και τους αντιπροσώπους των πρωτοβάθμιων στις δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Την ίδια υποχρέωση έχει για τα διοικητικά συμβούλια, τις ελεγκτικές επιτροπές και τους αντιπροσώπους των δευτεροβάθμιων στις τριτοβάθμιες, όπως και για τα διοικητικά συμβούλια και τις ελεγκτικές επιτροπές των τριτοβάθμιων οργανώσεων.

2. Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να παρέχει:

α) Στα μέλη της Εκτελεστικής επιτροπής της πιο αντιπροσωπευτικής τριτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης άδεια απουσίας όσο χρόνο διαρκεί η θητεία της.

β) Στα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των πιο αντιπροσωπευτικών δευτεροβάθμιων οργανώσεων άδεια απουσίας έως 9 μέρες το μήνα και έως 15 για τον Πρόεδρο, Αντιπρόεδρο, Γεν. Γραμματέα και Ταμία.

γ) Στους Πρόεδρο, Αντιπρόεδρο, Γενικό Γραμματέα των πρωτοβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων άδεια απουσίας έως 5 μέρες το μήνα αν τα μέλη τους είναι 500 και πάνω και ως τρεις μέρες αν είναι λιγότερα.

δ) Στους αντιπροσώπους στις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες οργανώσεις άδεια απουσίας για όλη τη διάρκεια συνεδρίων που συμμετέχουν.

3. Οι αναφερόμενες στην παράγραφο 2 άδειες απουσίας περιορίζονται σε τριάντα (30) μέρες το χρόνο για τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής, αλλιώς του Προεδρείου των μη αντιπροσωπευτικών τριτοβάθμιων οργανώσεων και στο 1/3 του αναφερόμενου στα εδάφια β' και γ' χρόνου προκειμένου για την αμέσως επόμενη, της πιο αντιπροσωπευτικής, οργάνωση.

4. Ο χρόνος απουσίας των εργαζομένων κατά τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου θεωρείται χρόνος πραγματικής εργασίας για όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από την εργασιακή και ασφαλιστική σχέση εκτός από το δικαίωμα λήψεως αποδοχών για τον αντίστοιχο χρόνο.

Οι ασφαλιστικές εισφορές συνδικαλιστικών στελεχών για το χρόνο της συνδικαλιστικής άδειάς τους καταβάλλονται από την οργάνωσή τους.

5. Για κάθε διαφωνία σχετική με την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του άρθρου αποφασίζει, ύστερα από αίτηση της μιας ή της άλλης πλευράς, ή Επιτροπή του άρθρου 15 αυτού του νόμου.

Άρθρο 30.

1. Ο νόμος αυτός, όπως είναι, εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 14 παρ. 3 - 10, 16 παρ. 7 - 9, 22 παρ. 1 και 2, 24 και 27, εφαρμόζεται με τις ειδικές ρυθμίσεις που προβλέπονται παρακάτω ανάλογα και στους έμμισθους πολιτικούς υπαλλήλους του Δημοσίου, με εξαίρεση τους υπαλλήλους της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (Ε.Υ.Π.), όπως και στους μόνιμους ή με θητεία υπαλλήλους των Οργανισμών τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, των εκκλησιαστικών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και λοιπών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ακόμη δε και στους υπαλλήλους με σχέση ιδιωτικού δικαίου που κατέχουν οργανικές θέσεις, σύμφωνα με το άρθρο 103 παρ. 3 του Συντάγματος.

2. Για την επέκταση της κατά την προηγούμενη παράγραφο εφαρμογής, ως εργαζόμενοι λογίζονται και οι δημόσιοι υπάλληλοι. Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρονται οι λέξεις εργοδότης, επιχείρηση, εκμετάλλευση με τον όρο αυτό νοούνται και το Δημόσιο και τα πιο πάνω νομικά πρόσωπα με τις αρμόδιες υπηρεσίες τους. Όπου γίνεται λόγος για Εργατικό Κέντρο, ή μνεία δεν αφορά τους δημοσίους υπαλλήλους.

4. Κάθε υπάλληλος, από το διορισμό του, μπορεί να γίνει μέλος μόνο μιας συνδικαλιστικής οργάνωσης των κατά κλάδους ή ειδικότητες διαρθρωμένων και μιας οργάνωσης του χώρου εργασίας, αφού καταβάλει την ορισμένη από το καταστατικό συνδρομή. Εκτός των άλλων περιπτώσεων που τυχόν ορίζει το καταστατικό της οργάνωσής του, ο υπάλληλος διαγράφεται από μέλος αυτής από το χρονικό σημείο της λύσης της υπαλληλικής σχέσης, καθώς και αν δεν πήρε μέρος στις δύο τελευταίες εκλογές για την ανάδειξη της διοίκησης.

5. Στις διατάξεις των άρθρων 174 και 180 του Αστικού Κώδικα ορίζονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 174

Δικαιοπραξία απαγορευμένη

Δικαιοπραξία που αντιβαίνει σε απαγορευτική διάταξη του νόμου, αν δεν συνάγεται κάτι άλλο, είναι άκυρη.

Άρθρο 180

Έννοια της ακυρότητας

Η άκυρη δικαιοπραξία θεωρείται σαν να μην έγινε.

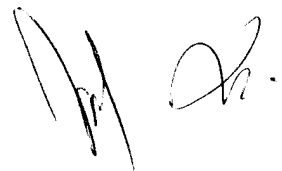
Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, προκύπτουν τα εξής:

Επί του πρώτου υποερωτήματος

6. Η μετάταξη δημοσίου υπαλλήλου σε διαφορετικό νομικό πρόσωπο αναλύεται σε λύση της υπαλληλικής σχέσης με τον ένα φορέα και διορισμό στον άλλο.

Στο ερώτημα δεν διευκρινίζεται εάν το ζήτημα του περιορισμού στην άσκηση του συνδικαλιστικού δικαιώματος συμμετοχής σε συνδικαλιστική οργάνωση του χώρου εργασίας, στο καταστατικό της οποίας προβλέπεται η συμμετοχή ως μελών και των

πρώην υπαλλήλων στο χώρο εργασίας, αφορά υπάλληλο που έγινε μέλος στην οργάνωση με την ιδιότητα του πρώην υπαλλήλου ή υπάλληλο που έγινε μέλος υπό την ιδιότητα του υπαλλήλου την οποία απώλεσε αργότερα με την μετάταξή του σε άλλο νομικό πρόσωπο. Για το λόγο αυτό εξετάζονται και οι δύο περιπτώσεις.

7. Στην πρώτη περίπτωση ισχύουν τα εξής:

Από τις διατάξεις των άρθρων 23 παρ. 1 του Συντάγματος, 46 παρ. 1 και 2 του Υ.Κ., 1, παρ.1, 4 παρ.1, 7 παρ. 1 και 30 παρ. 1,2 και 4 του ν. 1264/1982 προκύπτει ότι βασική προϋπόθεση για την προσχώρηση σε συνδικαλιστική οργάνωση του χώρου εργασίας είναι η ιδιότητα του ενδιαφερομένου ως εργαζομένου στο χώρο εργασίας, που αναφέρεται η συνδικαλιστική δράση, με σχέση εξηρημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου, περιλαμβανομένων και των εργαζομένων στο Δημόσιο ή Ν.Π.Δ..Δ. ή Ο.Τ.Α., ή ως εμμίσθου πολιτικού υπαλλήλου του Δημοσίου, εξαιρουμένων των υπαλλήλων της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (Ε.Υ.Π.), ή ως μονίμου ή με θητεία υπαλλήλου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, των εκκλησιαστικών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και λοιπών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ή ως υπαλλήλου με σχέση ιδιωτικού δικαίου που κατέχει οργανικές θέσεις, σύμφωνα με το άρθρο 103 παρ. 3 του Συντάγματος. Οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που διασφαλίζουν την αμιγή συνδικαλιστική δράση των εργαζομένων και υπαλλήλων έχουν χαρακτήρα δημοσίας τάξης και δεν επιτρέπουν σε υπαλλήλους οι οποίοι έχουν αποχωρήσει οριστικά από το χώρο εργασίας να γίνουν μέλη της οικείας επιχειρησιακής συνδικαλιστικής οργάνωσης(Σ. Βλαστός Δίκαιο Σωματείων Συνδικαλιστικών και Εργοδοτικών Οργανώσεων εκδ. 2013 σελ. 126 επομ., Αθ. Κρητικός Δίκαιο Σωματείων και Συνδικαλιστικών Οργανώσεων εκδ. 1984 σελ. 130 επομ., Εφ.Αθ. 2445/1980 ΝοΒ 29 σελ. 109, πρβλ. ΑΠ 1121/1988). Περαιτέρω, από τις διατάξεις του εδαφίου 2 της παραγράφου 1 του ν. 1264/1982 προκύπτει ότι, εκτός διαφορετικών ειδικών ρυθμίσεων, στις συνδικαλιστικές οργανώσεις του νόμου αυτού εφαρμόζονται οι περί σωματείων διατάξεις του Α.Κ.(Βλαστός Δίκαιο Σωματείων, Συνδικαλιστικών και Εργοδοτικών Οργανώσεων Εκδ. 2007 σελ. 31 επομ.). Το καταστατικό συνδικαλιστικής οργάνωσης, όπως και η προσχώρηση των μελών του. αποτελούν δικαιοπράξεις που έχουν συμβατική ισχύ (ΑΠ 813/2011). Επί των συμβάσεων αυτών, εκτός διαφορετικής ρύθμισης, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 174 και 175 ΑΚ. Το καταστατικό αποτελεί την έκφραση της εσωτερικής αυτονομίας της συνδικαλιστικής οργάνωσης που αφορά τα

υπαγόμενα στη καταστατική ρύθμιση πρόσωπα. Είναι, όμως, ευνόητο, ότι η αυτονομία αυτή δεν σημαίνει ικανότητα θέσεως κανόνων εξ αντικειμένου δικαίου που να ισχύουν για αόριστο κύκλο προσώπων. Οι ρυθμίσεις του καταστατικού πρέπει να είναι σύμφωνες με νομοθετικές ρυθμίσεις δημοσίας τάξεως. Σε περίπτωση αντίθεσης επικρατούν οι διατάξεις δημοσίας τάξεως. Η παρεμβολή του δικαστηρίου στη διαδικασία για την αναγνώριση της συνδικαλιστικής οργάνωσης και η δικαστική απόφαση που εγκρίνει το καταστατικό δεν έχει τη δύναμη να προσδώσει κύρος σε διατάξεις του καταστατικού που είναι αντίθετες σε δημοσίας τάξεως διατάξεις. Αυτές εξακολουθούν να πάσχουν την ίδια ακυρότητα που είχαν από την αρχή (πρβλ.Σ. Βλαστός ο.π. σελ. 65 επομ.,Αθ. Κρητικού ο.π. σελ. 76 επομ και 87 επομ., Γεωργιάδη-Σταθόπουλου Α.Κ. Γεν. Αρχ. άρθρο 80 σελ. 143 επομ.). Εν προκειμένω, η ακυρότητα όρου του καταστατικού συνδικαλιστικής οργάνωσης του χώρου εργασίας που επιτρέπει την συμμετοχή ως μελών τέως υπαλλήλων του χώρου εργασίας, λόγω του αναγκαστικού χαρακτήρα των ανωτέρω διατάξεων, είναι απόλυτη. Την απόλυτη ακυρότητα αυτή του καταστατικού, όπως και την ακυρότητα της δικαιοπραξίας προσχώρησης τέτοιου μέλους στην συνδικαλιστική οργάνωση, δυνάμει των διατάξεων των άρθρων 174 και 180 ΑΚ, δύναται να επικαλεστεί οιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον(Γεωργιάδη-Σταθόπουλου ο.π. άρθρο 180 σελ. 279 επομ.). Η ακυρότητα αυτή , όμως, δεν αναιρεί την τυπική νομιμοποίηση του μέλους ούτε περιορίζει την ενεργοποίησή του στη συνδικαλιστική οργάνωση. Συνεπώς, δημόσιος υπάλληλος του οποίου λύθηκε, λόγω μετάταξης, η υπαλληλική σχέση με νομικό πρόσωπο δεν προσχωρεί ούτε συμμετέχει νομίμως με την ιδιότητα του πρώην υπαλλήλου σε συνδικαλιστική οργάνωση υπαλλήλων και τέως υπαλλήλων του χώρου εργασίας του φορέα αυτού. Ο υπάλληλος αυτός, εφόσον αναγράφεται ως μέλος στο μητρώο μελών τέτοιας συνδικαλιστικής οργάνωσης, νομιμοποιείται τυπικά να συμμετέχει και να ενεργοποιείται στην οργάνωση αυτή. Όμως, η συμμετοχή τέτοιου μέλους πάσχει απόλυτη ακυρότητα, την οποία δύναται να επικαλεστεί οιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον.

8. Στην δεύτερη περίπτωση ισχύουν τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 30 παρ. 4 του ν. 1264/1982, υπάλληλος, μέλος συνδικαλιστικής οργάνωσης του χώρου εργασίας, διαγράφεται από μέλος αυτής από τη λύση της υπαλληλικής σχέσης. Η διαγραφή είναι υποχρεωτική και προϋποθέτει γνωστοποίηση στον ενδιαφερόμενο της σχετικής απόφασης του αρμοδίου οργάνου

(πρβλ.Σ. Βλαστός ο.π. σελ. 119 επομ., Αθ. Κρητικού ο.π. σελ. 48, 430 επομ.). Μετά τη γνωστοποίηση απόφασης διαγραφής, ο υπάλληλος δεν νομιμοποιείται να συμμετέχει στην συνδικαλιστική οργάνωση του χώρου εργασίας, Αντίθετα, σε περίπτωση που μετά τη λύση της υπαλληλικής σχέσης δεν γνωστοποιηθεί τέτοια απόφαση ο υπάλληλος νομιμοποιείται τυπικά να συμμετέχει και να ενεργοποιείται στην συνδικαλιστική οργάνωση (πρβλ. Αθ. Κρητικού ο.π. σελ. 431). Επίσης, μετά την λύση της υπαλληλικής σχέσης, εφόσον δεν έχει γνωστοποιηθεί απόφαση διαγραφής, ανακύπτει η αντίθεση της ιδιότητας του μέλους στην συνδικαλιστική οργάνωση στις ανωτέρω διατάξεις που ορίζουν ότι βασική προϋπόθεση για την συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση του χώρου εργασίας είναι η ιδιότητα του ενδιαφερομένου ως εργαζομένου στο χώρο εργασίας, που αναφέρεται η συνδικαλιστική δράση. Στην περίπτωση αυτή, οιοσδήποτε τρίτος που έχει έννομο συμφέρον δύναται να επικαλεστεί την επιγενόμενη απόλυτη ακυρότητα της συμμετοχής του πρώην υπαλλήλου στην συνδικαλιστική οργάνωση του χώρου εργασίας.

Συνεπώς, σε περίπτωση που η υπαλληλική σχέση λύθηκε, λόγω μετάταξης, μετά την προσχώρηση σε συνδικαλιστική οργάνωση του χώρου εργασίας του νομικού προσώπου από το οποίο μετατάχθηκε, ο υπάλληλος, στον οποίο δεν γνωστοποιήθηκε πράξη διαγραφής του αρμοδίου οργάνου, νομιμοποιείται τυπικά να συμμετέχει και να ενεργοποιείται στην οργάνωση αυτή, η συμμετοχή του, όμως, πάσχει απόλυτη ακυρότητα, την οποία δύναται να επικαλεστεί οιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον. Μετά τη γνωστοποίηση απόφασης διαγραφής, ο υπάλληλος δεν νομιμοποιείται να συμμετέχει στην συνδικαλιστική οργάνωση του χώρου εργασίας.

9. Όπως προαναφέρεται οι ανωτέρω διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1, 12 παρ. 1 και 23 του Συντάγματος δεν επιτρέπουν την νόθευση της συνδικαλιστικής ελευθερίας με την άσκηση συνδικαλιστικής δράσης από πρόσωπα που δεν εργάζονται στο χώρο εργασίας που αναφέρεται η συνδικαλιστική δράση. Συνεπώς, η ως άνω ερμηνεία των κρισίμων διατάξεων του ν.1264/1982 δεν εισάγει ανεπίτρεπτο περιορισμό στην άσκηση του ατομικού δικαιώματος της συνδικαλιστικής ελευθερίας που προβλέπουν οι διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1, 12 παρ. 1 και 23 του Συντάγματος.

Επί του δευτέρου υποερωτήματος

10. Όπως προαναφέρεται στις σκέψεις 7 και 8 η συνδικαλιστική δράση υπαλλήλων ως μελών συνδικαλιστικών οργανώσεων του χώρου εργασίας προϋποθέτει ενεργό υπαλληλική σχέση με τον φορέα του χώρου εργασίας. Η έλλειψη της προϋπόθεσης αυτής αντίκειται στην αμιγή συνδικαλιστική ελευθερία που προστατεύουν οι διατάξεις των παραγράφων 1 του άρθρου 23 του Συντάγματος και 1 του άρθρου 46 του Υ.Κ..Περαιτέρω, κατά τις διατάξεις του άρθρου 17 του ν. 1264/1982 ο εργοδότης έχει την υποχρέωση παροχής συνδικαλιστικών αδειών στα αναφερόμενα σε αυτές συνδικαλιστικά όργανα για την διευκόλυνση της συνδικαλιστικής τους δράσης. Σε περίπτωση που η συνδικαλιστική δράση υπαλλήλου συνάπτεται με το χώρο εργασίας στον οποίο δραστηριοποιείται η οικεία συνδικαλιστική οργάνωση, η υποχρέωση αυτή βαρύνει τον εκάστοτε εργοδότη του χώρου εργασίας. Συνεπώς, το νομικό πρόσωπο στο οποίο μετατάχθηκε υπάλληλος δεν έχει υποχρέωση χορήγησης συνδικαλιστικών αδειών σε υπαλλήλους του μέλη συνδικαλιστικών οργανώσεων του χώρου εργασίας του νομικού προσώπου με το οποίο λύθηκε η υπαλληλική σχέση. Τούτο διασφαλίζει την αμιγή συνδικαλιστική ελευθερία των υπαλλήλων στο χώρο εργασίας τους και συνεπώς δεν αντίκειται στις διατάξεις των παραγράφων 1 του άρθρου 23 του Συντάγματος και 1 του άρθρου 46 του Υ.Κ.

Απάντηση

Κατ' ακολουθίαν των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε') γνωμοδοτεί, ομοφώνως, ως εξής:

11.Επί του πρώτου υποερωτήματος ότι: α) Υπάλληλος του οποίου λύθηκε, λόγω μετάταξης σε άλλο φορέα (νομικό πρόσωπο), η υπαλληλική σχέση δεν προσχωρεί ούτε συμμετέχει νομίμως με την ιδιότητα του πρώην υπαλλήλου σε συνδικαλιστική οργάνωση υπαλλήλων και τέως υπαλλήλων του χώρου εργασίας του φορέα από τον οποίο μετατάχθηκε. Ο υπάλληλος αυτός, εφόσον αναγράφεται ως μέλος στο μητρώο μελών τέτοιας συνδικαλιστικής οργάνωσης, νομιμοποιείται τυπικά να συμμετέχει και να ενεργοποιείται στην οργάνωση αυτή. Στην περίπτωση αυτή η συμμετοχή τέτοιου μέλους πάσχει απόλυτη ακυρότητα την οποία δύναται να επικαλεστεί οιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον. β) Υπάλληλος του οποίου η υπαλληλική σχέση λύθηκε, λόγω μετάταξης, μετά την απόκτηση της ιδιότητας του μέλους συνδικαλιστικής οργάνωσης του χώρου εργασίας του νομικού προσώπου από το οποίο μετατάχθηκε και στον

οποίο δεν γνωστοποιήθηκε πράξη διαγραφής του αρμοδίου οργάνου, νομιμοποιείται τυπικά να συμμετέχει και να ενεργοποιείται στην οργάνωση αυτή, η συμμετοχή του, όμως, πάσχει απόλυτη ακυρότητα την οποία δύναται να επικαλεστεί οιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον. Μετά τη γνωστοποίηση απόφασης διαγραφής, ο υπάλληλος δεν νομιμοποιείται να συμμετέχει στην συνδικαλιστική οργάνωση του χώρου εργασίας. Η ως άνω ερμηνεία των κρίσιμων διατάξεων του ν.1264/1982 δεν εισάγει ανεπίτρεπτο περιορισμό στην άσκηση του ατομικού δικαιώματος της συνδικαλιστικής ελευθερίας που προβλέπουν οι διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1, 12 παρ. 1 και 23 του Συντάγματος.

12.Επί του δευτέρου υποερωτήματος ότι: Δημόσιος φορέας δεν έχει υποχρέωση παροχής συνδικαλιστικής αδείας σε υπάλληλό του για την άσκηση συνδικαλιστικής δράσης σε συνδικαλιστική οργάνωση του χώρου εργασίας που δεν υπάγεται σε αυτόν αλλά σε άλλο νομικό πρόσωπο με τον οποίο λύθηκε η υπαλληλική σχέση λόγω μετάταξης. Τούτο δεν αντίκειται στις διατάξεις των παραγράφων 1 του άρθρου 23 του Συντάγματος και 1 του άρθρου 46 του Υ.Κ.

Θεωρήθηκε

Αθήνα, 13-6-2016

Η Πρόεδρος του Τμήματος

Μεταξία Ανδροβιτσάνεα

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Βασίλειος Καραγεώργος

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους